

Autor bakalářské práce: Iveta Svobodová

Název bakalářské práce: Neknižní výpůjčky ve vybraných českých knihovnách – průzkum efektivity

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Radka Římanová, Ph.D.

Oponent: PhDr. Barbora Drobíková, Ph.D.

Hodnocení: dobře

Datum vyhotovení posudku: 29.8. 2015

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je zjistit podrobnosti o tzv. "neknižních výpůjčkách" v českých knihovnách, jejichž pestrost se v posledních letech rozšířila (převzato ze SIS).

Hodnocení práce:

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. V teoretické části studentka zpracovává přehled typů neknižních výpůjček v českých knihovnách dle literatury, podrobněji se zabývá možnostmi výpůjček elektronických knih. V praktické části studentka předkládá množství vykonaných menších průzkumů, z nichž první by měl být kvantitativní a další spíše kvalitativního rázu.

Z pohledu oponentury je praktická část přetížena množstvím drobných průzkumů, které navíc nejsou metodologicky správně provedeny a vyhodnoceny. Není možné kvantitativně (statisticky) vyhodnocovat kvalitativní průzkum a též se u kvalitativního výzkumu nestanovují hypotézy, spíše výzkumné otázky. Chybně je používána metoda případové studie. To, co studentka prezentuje jako případové studie, je spíše komparativní analýza výsledků, které ovšem vznikly na základě odpovědí značně malého množství respondentů v jednotlivých knihovnách.

Z hlediska věcného pak nelze výsledky práce považovat za zcela relevantní.

Věcné (obsahové) pochybení spatřuji v tom, že jsou na roveň kladeny všechny typy neknižních výpůjček – např. deštníky a CD/DVD, psací potřeby a čtečky elektronických knih. Myslím si, že by se v tomto mělo rozlišovat, zda se jedná o výpůjčku informačního zdroje či zda se jedná o výpůjčku jiného předmětu – psací potřeby, flashdisky. Navíc výpůjčkou se dle definic myslí skutečně evidenční půjčení „knihovní jednotky“, kam předměty typu brýle jistě nepatří.

Dále v prvním z dotazníků u CD/DVD se nerozlišuje typ obsahu nosiče, zda se jedná o hudební zvukové nosiče, filmy, či jiný obsah – např. mluvené slovo. V tomto je pak statistika značně zkreslená. Za neknižní výpůjčky je dále nutné považovat též kartografické dokumenty, které nejsou vůbec zmíněny. Pokud se práce měla zaměřit na zcela nové typy výpůjček v knihovnách – např. tematické kufříky, mělo to být specifikováno a tyto typy výpůjček bych nevymezovala jako „neknižní“ vůči knihám. V tematických kufřících jsou k dispozici zejména knihy. Výpůjčky typu psací potřeby, flashdisky, brýle, hračky bych zařadila do doplňkových služeb knihovny.

Metodologie práce:

Práce předkládá čtyři dílčí průzkumy. První průzkum kvantitativní je nejzdařilejší, i když výběr vzorku respondentů nebyl udělán z mého pohledu zcela správně. Studentka volně oslovila veškeré knihovny v ČR, z nichž odpovědělo pouze 62 knihoven, a to i univerzitních a jiných.

Pokud byl záměr práce orientovat se na výpůjčky nových typů zdrojů – tematické kufříky, deskové hry aj., bylo by lepší oslovit přímo pouze knihovny městské (příp. krajské).

V dalších průzkumech se studentka snažila dělat průzkum kvalitativní, ovšem pracuje stále metodou kvantitativní, což vede k tomu, že závěry vyvozuje z odpovědí značně malého počtu respondentů, což je zavádějící. U kvalitativních výzkumů by neměly být definovány hypotézy, ale spíše výzkumné otázky.

Svůj přístup nazývá případovými studii. Případová studie je ovšem detailní studium jednoho (či malého počtu) případů, v našem případě knihoven. Detailní studium znamená, že se nejedná pouze o dotazníkové metody, ale že sleduje problematiku na místě, používá kombinaci vícero kvalitativních metod (pozorování, rozhovor a další).

Tím, že studentka zhotovila čtyři dílčí průzkumy a obšírně je popisuje, rozrostla se práce též do zbytečně velkého počtu stran.

Z hlediska oponentury by pro relevantní výsledky stačil jeden kvantitativní průzkum (který byl uveden jako první) a poté případová studie jedné knihovny, kterou by studentka musela navštívit a pracovat přímo v ní.

Otázky k obhajobě

Žádám studentku, aby se vyjádřila k výše uvedeným námitkám.

Výsledné hodnocení:

Práci hodnotím známkou dobře.

V Praze, 29.8. 2015

PhDr. Barbora Drobíková, Ph.D.

Aspekt kv. práce	Vysvětlení	Možné bodové hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	<i>viz výše</i>	10 (ze 40)
přínos	<i>bez většího přínosu</i>	5 (z 20)
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	<i>citování a volba informačních zdrojů je korektní</i>	20 (z 20)
slohové zpracování	<i>slohově je práce dobře zpracovaná</i>	15 z (15)
gramatika textu	<i>v textu se nevyskytují gramatické chyby</i>	5 z (5)
CELKEM		55 bodů (ze 100)